

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

80
років

УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Збірник науково-методичних праць
(випуск № 16)

Мелітополь, 2012

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**УДОСКОНАЛЕННЯ
НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ
В ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

(ВИПУСК 16)

Мелітополь, 2012

УДК 631.171

Удосконалення навчально-виховного процесу в вищому навчальному закладі, вип. 16 / Збірник науково-методичних праць/ Таврійський державний агротехнологічний університет – Мелітополь, 2012 р. – 220с..

ДРУКУЄТЬСЯ ЗА РІШЕННЯМ ВЧЕНОЇ РАДИ ТДАТУ

від 21 грудня 2010 р., протокол № 2

В цьому випуску праць наводяться матеріали з навчально-методичної і виховної роботи науково-педагогічних працівників університету за підсумками науково-практичної конференції 2011-2012 навчального року.

Випуск призначений для ВНЗ різних рівнів акредитації.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Кюрчев В. М., к.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор); Ломейко О.Г., к.т.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ТДАТУ (заступник головного редактора); Скляр О. Г., к.т.н., доцент, перший проректор; Надикто В.Т., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи; Бойко О.В., к.т.н., доцент начальник науково-методичного центру; Кюрчев С.В., к.т.н., доцент, декан Механіко-технологічного факультету; Федюшко Ю.М., д.т.н., професор, декан Енергетичного факультету, Карман С.В., к.т.н., доцент, декан факультету Економіки та бізнесу; Малкіна В.М., д.т.н., професор, декан факультету Інженерії та комп'ютерних технологій Іванченко О.А., к.с.г.н., доцент, декан факультету Агротехнологій та екології

Статті опубліковані мовою оригіналу.

Адреса редакції: 72312, м. Мелітополь, пр. Б.Хмельницького, 18, ТДАТУ

e-mail: office@tsaa.artsv.net

Науково-методичний центр університету

УДК 371.124: 78: 371.13

ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАДІВ

Кюрчев В.М., ректор університету, к.т.н., професор
Ломейко О.П., проректор з науково-педагогічної роботи, к.т.н., доцент
Таврійський державний агротехнологічний університет
 Тел. (0619) 42-06-18

Анотація – У статті розкрито теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка організаційно-педагогічних умов розвитку педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу

Ключові слова – фактори, педагогічна майстерність, якість знань, стаж роботи, ТДАТУ.

Постановка проблеми. Спираючись на положення Концепцію реформування і розвитку аграрної освіти та науки в Україні на 2011–2015 роки і план заходів щодо її реалізації по організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах основним завданням є забезпечення високої та об'єктивної якості знань студентів з усіх напрямів підготовки.

Основна частина. У відповідності до освітньо-професійних характеристик молодий фахівець повинен мати такі вміння:

1. Професійна підготовленість
2. Готовність до навчання протягом життя
3. Готовність до конкуренції в умовах ринку
4. Готовність до ризику
5. Готовність до підприємницької діяльності
6. Психологічна підготовленість
7. Здатність брати на себе відповідальність
8. Вміння розв'язувати нестандартні завдання

Для забезпечення професійної підготовленості фахівця необхідна якісна підготовка на яку впливають декілька факторів (рис.1).

Зовнішні фактори: якість підготовки абітурієнта; участь роботодавця в підготовці фахівця; мотивація до отримання знань; інформаційне забезпечення.

Внутрішні фактори: науково-педагогічні кадри; бази практик на виробництві; навчально-методичний комплекс з дисципліни; навчально-матеріальна база; серед цих факторів одним з основних є науково-педагогічні кадри, а саме їх фахова підготовка і рівень педагогічної майстерності.

Так з даних соціологічного опитування студентів, 30% якості підготовки залежить від викладача.

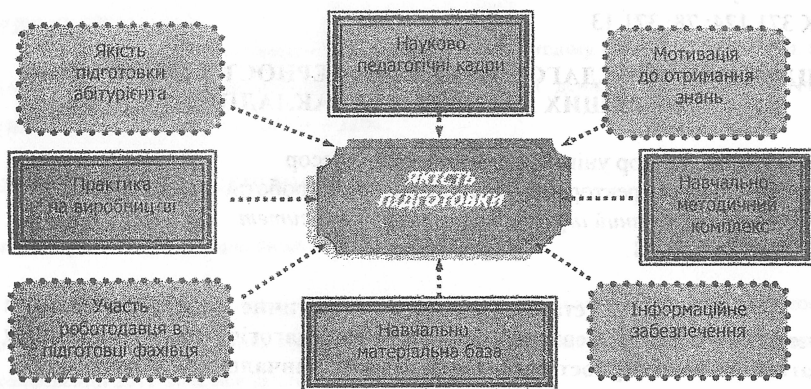

Рисунок 1. Фактори що впливають на якісну підготовку фахівця

Найважливішою умовою вдосконалення навчального процесу є підвищення педагогічної майстерності викладача, який був і залишається стрижневим ланкою будь-якої педагогічної системи. У проблемі формування майстерності викладача необхідно звернути на два моменти.

З одного боку, особливість педагогічної діяльності, пов'язаної зі специфікою її об'єкта, яким є людина (він же суб'єкт діяльності), постійна мінливість педагогічних ситуацій - все це не дозволяє педагогу спиратися на якусь одну, раз і назавжди засвоєну систему дій. З іншого боку, при розробці методологічних основ оптимізації навчального процесу виникає проблема співвідношення творчості педагога і певного алгоритму дій, які викладачеві треба постійно здійснювати.

Як справедливо стверджує Ю.К. Бабанський, існує діалектичний зв'язок між нормативом і творчістю в педагогічній праці, які аж ніяк не виключають один одного, а взаємно припускають, взаємно збагачують і, по суті, не можуть обходитися один без одного.

Проблема педагогічної майстерності займає чільне місце в дослідженнях радянських і зарубіжних вчених. Підвищення педагогічної майстерності викладача нерозривно пов'язане з вдосконаленням в його педагогічній діяльності. Згідно педагогічної закономірності циклічності, основними циклами розвитку педагога в процесі самостійної діяльності є: освоєння професії; її вдосконалення; затвердження та перевірка системи роботи; подальше вдосконалення; узагальнення досвіду; передача досвіду; підведення підсумків. Як неважко помітити, вдосконалення в діяльності займає найважливіше місце в даних циклах. В першу чергу воно пов'язане з пошуком нового, з творчістю викладача. Зв'язок між творчою активністю педагога та його майстерністю підтверджується експериментально.

Виходячи з основної практичної мети навчання, викладач повинен вміти визначити на весь термін навчання комплекс навичок і вмінь, який необхідно виробити у студентів у кожному з видів діяльності.

Складання календарних планів вимагає вміння робити психолого-педагогічний аналіз теми заняття. При розробці планів викладач повинен співвідносити план вивчення матеріалів на найближчому занятті з усім календарним планом, не випускаючи з виду кінцевих цілей навчання. Важливим проєктувальним умінням при цьому виступає вміння передбачати труднощі у засвоєнні студентами матеріалу, що залежить головним чином від знання індивідуальних і вікових особливостей контингенту учнів.

Враховуючи практичний характер занять, велике значення для викладача набувають його організаторські вміння. Організаторська діяльність полягає насамперед у вмінні ефективно організовувати студентів на занятті, залучати їх всіх у роботу по засвоєнню матеріалу.

До необхідних організаторських умінь викладача належить уміння прищеплювати студентам навички самостійної роботи, вміння застосовувати наочність, а також вміння, пов'язані з організацією самого навчального матеріалу.

З метою визначення реального стану якості знань студентів в Таврійському державному агротехнологічному університеті широко впроваджується практика проведення зрізів залишкових знань студентів після сесії. Нажаль, є випадки, коли порівняння якості знань в сесію і під час перевірки мають значну розбіжність. Однієї з причин такої розбіжності є недостатній рівень педагогічної майстерності деяких викладачів і, як наслідок, необгрунтоване завищення екзаменаційних оцінок.

Перевірки якості проведення занять, що періодично проводяться в університеті, показали, що деякі викладачі не володіють у повній мірі методикою організації та ведення занять. Саме це обумовлює іноді низький рівень якості знань студентів.

Отже, як бачимо, педагогічна майстерність викладача є важливою складовою забезпечення високої якості знань студентів, яка є основним завданням в наданні освітніх послуг.

З метою визначення причини зниження педагогічної майстерності викладачів було зроблено аналіз професорсько-викладацького складу ТДАТУ (рис.2). Динаміка якісного складу викладачів показує, що внаслідок зменшення контингенту студентів, загальна кількість науково-педагогічних працівників зменшилася на 50 чоловік. При чому, кількість докторів наук практично не змінилася, а кількість кандидатів наук дещо збільшилося. Отже скорочення відбулося виключно за рахунок викладачів, що не мали наукового ступеню.

Таким чином, якісний склад професорсько-викладацького складу з кожним роком підвищує показник викладачів, що мають наукову ступень та вчене звання.

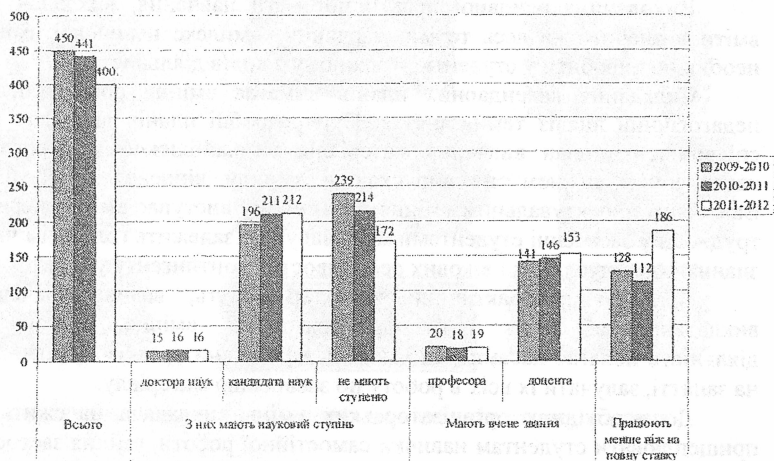

Рисунок 2. Динаміка науково-педагогічного складу за останні 3 роки

У той же час аналіз стажу роботи професорсько-викладацького складу Таврійського державного агротехнологічного університету станом на 01.09.2011 року показує такі результати (рис.3).

Рисунок 3. Стаж роботи викладачів

Серед доцентів університету переважна більшість викладачів мають загальний стаж роботи від 10 до 30 років. У той же час основна їх частина цей стаж має як науково-педагогічний. А це означає, що 84% викладачів не мають стажу практичної роботи на підприємствах. Саме відсутність практичного досвіду роботи і обумовлює недостатню практичну спрямованість викладання дисциплін.

Крім того, враховуючи наведений аналіз професорсько-викладацького складу, слід зазначити, що переважна більшість викладачів не має педагогічної освіти, а значить не мають високого рівня знань з педагогіки і методики викладання у ВНЗ. Тому викладач не завжди може навіть маючи високий рівень теоретичної і фахової підготовки з дисципліни довести матеріал до свідомості студента. І як наслідок все позначається на якісних показниках студентів університету.

Тому для вирішення цих негайних проблем необхідно розвивати і постійно вдосконалювати «школу методистів», що дозволить ефективно використовувати існуючий склад НПП та покращити рівень організації та проведення занять. Адже враховуючи постійне оновлення педагогічного складу, є необхідність у передачі досвіду кращих методистів університету молодим викладачам.

Отже, з метою підвищення педагогічної майстерності викладачів рекомендуються такі шляхи:

1. Обов'язкове підвищення кваліфікації викладачів в базових навчальних закладах відповідного напрямку.
2. Обов'язкове стажування викладачів вищих навчальних закладів на сучасних підприємствах і наукових установах.
3. Систематична організація семінарів щодо підвищення якості підготовки фахівців (університетських, факультетських, кафедральних) із запрошенням виробників і провідних фахівців відповідного напрямку, а також поширення практики проведення відкритих занять викладачів на кафедрах.
4. Підвищення якісного рівня науково-педагогічного потенціалу кафедр шляхом розвитку наукових шкіл за окремими галузями знань.
5. Самовдосконалення викладачів шляхом їх участі у дорадництві та постійне оновлення знань з сучасних технологій та техніки, в тому числі використовуючи можливості мережі INTERNET.
6. Вдосконалення рівня володіння викладачами основ педагогіки і методики викладання дисциплін.
7. Розвиток і постійне функціонування «Школи методистів» у вищому навчальному закладі.
8. Поширити використання сучасних засобів навчання і інноваційних технологій.

Висновки. Реалізація цих, а також інших існуючих, шляхів дозволяє підвищити рівень педагогічної майстерності викладачів та, як наслідок, підвищити якість знань студентів.

Література

1. Авершин В.И. Пути повышения педагогического мастерства в современных условиях. //Педагогика, № 3. 1998. - С.66-69.
2. Айнштейн В. О проблеме воспитания в вузе //Высшее образование в России. 1998. - №3. - С.75-82.
3. Морева Н.А. Основы педагогического мастерства. Практикум. – М., 2006. – 192с.
4. Педагогика и психология высшей школы / Отв. Ред. М.В.Буланова-Топоркова. – Ростов-н/Д., 2002. – 544с.
5. Зязюн І.А. Основы педагогічної майстерності / за ред. І.А. Зязюна. – Київ: Вища школа, 1987. – 207 с.
6. Кузьмина Н.В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения Н.В.Кузьмина . — М.; Вища школа, 1990. – 119 с.
7. Педагогическая энциклопедия. Т. 3. Н-СН. Изд-во "Советская энциклопедия". М.; 1996. — 879 с.
8. Федоров И.В. Программно-методическое и организационное обеспечение системы подготовки и повышения квалификации преподавателей высшей технической школы / Федоров И.В., Медведев В.С., Вражнова М.Н. - М.: МАДИ (ДТУ); Казань: КДТУ, 2007. – 498 с.

ENHANCEMENT OF THE PEDAGOGICAL TRADE OF TEACHERS OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

V. Kurchev, O. Lomeyko

Summary

In the article it is exposed theoretical ground and experimental verification of organizationally-pedagogical terms of development of pedagogical trade of higher pedagogical establishment.

Keywords: factors, pedagogical trade, the quality of the knowledge, the experience of work

УДК: 371.3

СТУДЕНТ ЯК СУБ'ЄКТ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ

Бакіна Т.В. к.е.н., доц.,

Кукіна Н.В. к.е.н., доц.

Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь,

Тел. (06190 42-22-36

Анотація – Обґрунтована ідея суб'єктної позиції при формуванні творчого мислення.

Ключові слова - суб'єкт, творчість, мислення.

Вступ. Творче мислення виступає індивідуальною і професійно-особовою характеристикою, що вимагає багатоаспектного підходу до її вивчення. Як система, воно включає етично гуманістичну спрямованість, мотиви, цілі, ціннісні орієнтації, сукупність знань, умінь, навичок, форми і способи їх використання в нестандартних ситуаціях. В той же час той факт, що творче мислення приймає статус інтеграційної якості особистості не викликає сумніву.

Мета статті визначити роль особистих характеристик суб'єкта при формуванні творчого мислення.

Результати досліджень. Аналіз педагогічних досліджень (В. С. Ротенберг, В. В. Аршавский, С. Л. Рубенштейн) показує, що поняття «суб'єкт» використовується для позначення здатності людини до самодетермінації свого буття і цілеспрямованої активності. Суб'єкта характеризує внутрішня незалежність від зовнішнього світу, самостійність у виборі цілей і способів поведінки, бажання перетворювати, удосконалювати внутрішній і зовнішній світ, здібність до рефлексії [2; 3].

Для нашого дослідження важливі особисті характеристики суб'єкта, які дозволять активно на них спиратися в практиці формування творчого мислення студента: активність, дійовий початок, орієнтація на ціль, варіативність, рефлексія, відповідальність.

Активність. Людина не народжується, а стає суб'єктом в процесі спілкування, діяльності і інших видів активності. Як відзначає С. Л. Рубінштейн, суб'єкт формується лише тоді, «коли з боку суб'єкта є акт творчої самодіяльності». Необхідно відзначити, що реалізація суб'єкта відбувається тільки «за наявності відповідного соціального середовища». Суб'єкт при цьому проявляє свої сутнісні характеристики: суб'єктні - здатність активно реагувати в нових умовах і суб'єктивні - реагувати певним

ЗМІСТ

Кюрчев В.М., Ломейко О.П. ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАДІВ	3
Бакіна Т.В., Кукіна Н.В. СТУДЕНТ ЯК СУБ'ЄКТ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ	9
Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	15
Брагінець А.М., Брагінець С.М. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН, ЩО ВИВЧАЮТЬ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ	19
Дударєва М.О. КУЛЬТУРА І СТАНОВЛЕННЯ ДУХОВНОСТІ	23
Захарова Н.Ю. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»	27
Карман В.М., Карман С. В. МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН І ЯКІСТЬ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	31
Карман В.М., Крупенко О. В. ПЕДАГОГІЧНИЙ ТАКТ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ	37
Когут І.А. ЗМІСТ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ „ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВ, ОРГАНІЗАЦІЙ ТА УСТАНОВ”	43
Браташ О.В. ЕКСКУРСІЯ ЯК ОДНА З ФОРМ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ	47
Косторной С. В. ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ "MYTEST X" ДЛЯ ТЕСТУВАННЯ СТУДЕНТІВ	49
Лагода Є.Ю. ДІЛОВА ГРА ЯК МЕТОД ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСВОЮВАННЯ ЗНАТЬ	52
Болтянський О.В., Болтянська Н.І. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ У ТДАТУ	56
Милько Д.І., Педченко Г.П. ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ	60
Найдиш Я.В. ПРІОРИТЕТИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ "ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ"	62
Нестеренко О.М. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСНОВАМ ПРАВознавства СТУДЕНТІВ НЕЮРИДИЧНИХ ВУЗів	67

Паршин Б.А., Паршина А.Б. ПРО НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРАГМАТИЗМ ТА ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКИЙ ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ	73
Паршин Б.А., Паршина А.Б. ПРОБЛЕМИ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ В ЄВРОПУ	79
Дударєва М.О., Приступа Л. СВІТ ЛЮДИНИ ОЧИМА СТУДЕНТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	85
Скляр О.Г., Скляр Р.В. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ДІЛОВИХ ІГОР НА ПРИКЛАДІ ДИСЦИПЛІНИ «МАШИНИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В ТВАРИННИЦТВІ»	90
Попова І.О., Нестерчук Д.М. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕЛЕКТРОТЕХНІКА»	95
Попова Т. В., Васильченко О.О. ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ США ТА УКРАЇНИ	100
Яцух О.О. ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ НАСКРІЗНОЇ НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ, СПЕЦІАЛІСТІВ ТА МАГІСТРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІНАНСИ І КРЕДИТ»	105
Мельник О.О. Вертегел О.С. ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	111
Трачова Д.М. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	114
Шелудько О.О. ПРОБЛЕМИ МОЛОДІ В КУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ АСПЕКТІ	117
Якушева І.Є., Радченко Н.Г. ІНТЕГРОВАНІ ЗАНЯТТЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ФІНАНСОВОГО ПРОФІЛЮ	123
Якушева І.Є., Чкан І.О. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ГРОШІ ТА КРЕДИТ»	126
Яцух О.В. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА СУТНІСТЬ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ	130
Браташ О.В. ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ НАВИЧОК НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ	140
Дударєва М.О., Генцицький М. ТОМАС ГОБЕС «ПРО ЛЮДИНУ»	143
Бойко О.В. Побігун А.М. ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	145
Загорко Н.П., Коляденко В.В., ТЕСТОВА МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ОСВІТИ	150

Ю.М. Федюшко, М.П. Федюшко, В.В. Губенко	БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА ЯК ЗАСІБ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	153
Григоренко О.В., Загорко Н.П.	ВИХОВАННЯ У СТУДЕНТСЬКОМУ ГУРТКУ – ВАЖЛИВА УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА	158
Зімонова О.В.	ЩОДО ПРОБЛЕМИ ГРАМОТНОСТІ В СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ	164
Ісакова О.І.	ДИФФЕРЕНЦІАЦІЯ ЦІННОСТЕЙ ТА ЇХ РЕЛЯТИВНИЙ ХАРАКТЕР	166
Корміліна О. В., Ісакова О.І.	ПОЗИТИВІЗМ. НЕОПОЗИТИВІЗМ, АБО ЛОГІЧНИЙ ЕМПІРИЗМ	169
Бойко О.В., Вертегел С.Я., Побігун А.М.	ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПАСПОРТИЗАЦІЇ СІЛЬСЬКИХ РАД ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	174
Панченко Т.М.	ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ	177
Почерніна Н.В.	РОЛЬ ІЛЮСТРАЦІЙ У МЕТОДИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМКУ	180
Рубцова Н.М., Рубцов М.О.	МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ПИТАНЬ СТРАХОВОГО ЗАХИСТУ ГОСПОДАРСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	186
Сенік В.М.	ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ОСНОВНА СКЛАДОВА В СИСТЕМІ УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	189
Сухаренко О.І.	КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ВНЗ, ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ	191
Загарко Н.П., Григоренко О.В.	ВПРОВАДЖЕННЯ ПОЛОЖЕНЬ БОЛОНСЬКОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС	195
Федюшко М.П., Губенко В.В.	ВИКОРИСТАННЯ KEYС-МЕТОДУ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	198
Вельчева О.І.	РОЛЬ НАОЧНОСТІ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ	202
Чорна Т.С., Аюбов А.М.	ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»	206
Халіман І.О., Бойко О.В., Побігун А.М.	ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ	213

**УДОСКОНАЛЕННЯ
НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ
В ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

(ВИПУСК 16)

Підписано до друку 1.08.2012. Формат 60x84/16.
Друк RISO. Папір офсетний. Наклад 100 примірників.
Заказ № 450

Видавець і виготовлювач ПП Версескун В.М.
Видавничо-поліграфічний центр «Люкс»
м. Мелітополь, вул. К. Маркса, 10, тел.: 6-88-38

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
До Державного реєстру видавців, виробників
і розповсюджувачів видавничої продукції
від 11.06.2002р. серія ДК № 1125